

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан юридичного факультету

Сергій БАНАХ

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з
науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань: 08 Право
спеціальність: 081 Право
освітньо-професійна програма: «Право»

кафедра цивільного права і процесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практ.	ІРС	Тренінг	Самост. робота студ.	Разом	Екзамен (сем.)
Денна	2	3	46	30	5	10	59	150	3
Заочна	2	3,4	8	4	-	-	138	150	4

30.08.2024

Тернопіль – ЗУНУ
2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від «23» червня 2023 р).

Робочу програму склала професор кафедри цивільного права і процесу, д.ю.н., професор Валентина СЛОМА

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри цивільного права і процесу, протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри,
д.ю.н., професор

Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 081 Право, протокол № 2 від «30» серпня 2024 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності,
д.ю.н., професор

Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Гарант ОП,
д.ю.н., доцент

Наталія ЧУДИК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО (ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА)»**

1. Опис дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)»

Дисципліна «Цивільне право (Загальна частина)»	Галузь спеціальності, вищої освіти	знань, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС – 5	Галузь знань 08 Право		Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність 081 Право		Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 3</i> <i>Заочна – 3,4</i>
Кількість змістових модулів – 6	Освітньо-професійна програма – Право		Лекції: <i>Денна – 46 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр		Самостійна робота: <i>Денна – 59 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінг <i>денна – 10 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5</i>
Тижневих годин – 10 з них аудиторних – 5			Вид підсумкового контролю – <i>екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)».

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Метою дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)» є формування у студентів теоретичних і прикладних знань у сфері цивільно-правових відносин, опанування основних категорій науки цивільного права, набуття знань, умінь і навичок, пов'язаних з особливостями правового регулювання майнових і особистих немайнових відносин.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомлення студентів із основними положеннями Загальної частини цивільного права України;
- формування у студентів цілісної системи теоретичних знань з дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)»;
- вироблення у студентів вмінь характеризувати сутність цивільних правовідносин;
- набуття умінь тлумачити чинне цивільне законодавство;
- вироблення навичок застосовувати на практиці норми цивільного законодавства;

- формування практичних навичок розв’язання практичних ситуацій, складання документів тощо для їх використання у майбутній професійній діяльності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;
- здатність застосовувати правові принципи та доктрини;
- здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;
- здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції;
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Передумовами до вивчення дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)» стало вивчення дисциплін: «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Інформаційні технології в праві».

2.5. Результати навчання:

- знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;
- виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

3. Зміст дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)»

Змістовий модуль № 1.

Поняття цивільного права України. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини. Об’єкти цивільних правовідносин.

Тема № 1. Цивільне право в системі права України.

Співвідношення публічного та приватного права. Цивільне право як приватне право. Предмет цивільного права. Майнові відносини, які регулюються цивільним правом. Особисті немайнові відносини, які регулюються цивільним правом. Метод цивільно-правового регулювання. Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права.

Тема № 2. Цивільне законодавство.

Поняття цивільного законодавства. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Система цивільного законодавства. Дія цивільного законодавства у часі, просторі, за колом осіб. Застосування цивільного законодавства за аналогією. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства.

Тема № 3. Цивільні правовідносини.

Поняття та особливості цивільних правовідносин. Виникнення, зміна та припинення цивільних правовідносин. Елементи цивільних правовідносин. Суб’єкти цивільно-правових відносин. Об’єкти цивільно-правових відносин. Зміст цивільно-правових відносин. Класифікація цивільних правовідносин.

Тема № 4. Об'єкти цивільних правовідносин.

Поняття та види об'єктів цивільних правовідносин. Речі як об'єкти цивільних правовідносин. Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття та основні види цінних паперів. Послуги та дії як об'єкти цивільних правовідносин. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин. Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних правовідносин.

Змістовий модуль № 2. Суб'єкти цивільних правовідносин. Правочини.

Тема № 5. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Поняття правоздатності та дієздатності фізичної особи. Співвідношення цивільної правоздатності та суб'єктивного цивільного права. Поняття та види цивільної дієздатності. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Порядок, умови та правові наслідки визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою. Опіка та піклування. Місце проживання фізичної особи. Фізична особа як суб'єкт підприємницької діяльності. Акти цивільного стану.

Тема № 6. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Поняття та ознаки юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичної особи. Види юридичних осіб. Порядок і способи утворення юридичних осіб. Філії та представництва юридичної особи. Припинення діяльності юридичної особи. Реорганізація та її способи. Ліквідація юридичної особи.

Тема № 7. Держава і територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин.

Поняття, зміст та особливості цивільної правосуб'єктності держави. Випадки участі держави у цивільних правовідносинах. Особливості участі територіальних громад у цивільних правовідносинах.

Тема № 8. Правочини.

Поняття та види правочинів. Умови дійсності правочинів. Форма правочину. Зміст правочину. Поняття недійсного правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Нікчемні та оспорювані правочини. Фіктивні та удавані правочини. Правові наслідки недійсності частини правочину.

Змістовий модуль № 3. Представництво і довіреність. Строки. Позовна давність. Особисті немайнові права фізичної особи.

Тема № 9. Представництво і довіреність.

Поняття представництва та повноваження представника. Підстави виникнення та види представництва. Поняття, форма та строк дії довіреності. Передоручення та припинення довіреності.

Тема № 10. Строки. Позовна давність.

Поняття та види строків у цивільному праві. Строки та терміни. Строк позовної давності. Відмінність строків позовної давності від інших строків у цивільному праві. Види строків позовної давності. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, переривання та поновлення строків позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Тема № 11. Здійснення та захист цивільних прав.

Поняття здійснення суб'єктивних цивільних прав. Принципи та гарантії здійснення права та виконання обов'язків у цивільному праві. Способи здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Поняття та способи

захисту цивільного права. Забезпечення виконання цивільного обов'язку. Поняття та зміст самозахисту цивільних прав.

Тема № 12. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи.

Поняття особистого немайнового права. Види особистих немайнових прав. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Особливості особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Захист особистих немайнових прав.

Змістовий модуль № 4.

Право власності.

Тема № 13. Право власності.

Поняття права власності. Підстави виникнення та припинення права власності. Зміст права власності. Форми права власності. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором.

Тема № 14. Право приватної власності фізичних осіб.

Поняття права власності. Підстави виникнення та припинення права власності фізичних осіб. Суб'єкти права приватної власності. Об'єкти права приватної власності. Зміст і здійснення фізичними особами права приватної власності.

Тема № 15. Право приватної власності юридичних осіб.

Поняття та ознаки права приватної власності юридичних осіб. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності юридичних осіб. Право власності господарських товариств. Право власності господарських об'єднань. Право приватної власності громадських об'єднань та благодійних фондів. Право власності професійних спілок і релігійних організацій.

Тема № 16. Право державної власності.

Поняття та ознаки права державної власності. Підстави виникнення права державної власності. Суб'єкти та об'єкти права державної власності. Здійснення права державної власності.

Тема № 17. Право комунальної власності.

Поняття права комунальної власності. Підстави виникнення права комунальної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Здійснення права комунальної власності.

Змістовий модуль № 5.

Захист права власності. Загальні положення про зобов'язання.

Тема № 18. Право спільної власності.

Поняття права спільної власності та її види. Поняття спільної часткової власності. Права та обов'язки співвласників. Право переважної купівлі частки у спільній власності. Право спільної сумісної власності.

Тема № 19. Речові права на чуже майно.

Поняття та види речових прав. Володіння чужим майном. Поняття та підстави виникнення сервітутів. Види сервітутів. Правова природа емфітевзису. Поняття та підстави виникнення суперфіцію.

Тема № 20. Захист права власності.

Основні засади захисту права власності. Система цивільно-правових засобів захисту права власності. Віндикаційний позов. Негаторний позов. Позов про виключення майна з опису (звільнення з-під арешту). Позов про визнання права власності.

Тема № 21. Правове регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю.

Поняття права інтелектуальної власності. Джерела правового регулювання відносин, пов'язаних інтелектуальною діяльністю. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Об'єкти права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права.

Тема № 22. Загальні положення про зобов'язання.

Поняття та система зобов'язального права. Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань. Суб'єкти та об'єкти цивільно-правового зобов'язання. Система цивільно-правових зобов'язань.

Змістовий модуль № 6.

Цивільно-правовий договір. Виконання та припинення зобов'язань.

Тема № 23. Цивільно-правовий договір.

Поняття цивільно-правового договору. Зміст цивільно-правового договору. Форма цивільно-правового договору. Види цивільно-правового договору. Укладення, зміна та розірвання договору.

Тема № 24. Виконання зобов'язань.

Поняття виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Суб'єкти виконання. Строк, місце та спосіб виконання. Предмет виконання.

Тема № 25. Забезпечення виконання зобов'язань.

Поняття та загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язань. Поняття та значення неустойки. Види неустойки. Завдаток, його відмінність від авансу. Поняття поруки. Гарантія як вид забезпечення зобов'язань. Поняття, функції та сфера застосування застави. Притримання як вид забезпечення виконання зобов'язань. Довірча власність.

Тема № 26. Відповідальність за порушення зобов'язання.

Поняття та особливості цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності. Форми та види цивільно-правової відповідальності. Загальні та спеціальні умови цивільно-правової відповідальності. Підстави звільнення особи від цивільно-правової відповідальності.

Тема № 27. Припинення зобов'язання.

Поняття та способи припинення зобов'язання. Припинення зобов'язання зарахуванням. Домовленість сторін як спосіб припинення зобов'язання. Неможливість виконання як спосіб припинення зобов'язання. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі. Випадки припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Цивільне право
(Загальна частина)»**

(денна форма навчання)

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Прак-тичні	Тренінг	Індиві-дуальна роб	Самос-тійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль № 1. Поняття цивільного права України. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини. Об'єкти цивільних правовідносин.						
Тема № 1. Цивільне право в системі права України.	2	2	1	1	2	усне опитування, тестування
Тема № 2. Цивільне законодавство.					2	
Тема № 3. Цивільні правовідносини.	2	2			2	кейси, тестування
Тема № 4. Об'єкти цивільних правовідносин.	2	2			2	усне опитування, кейси
Змістовий модуль № 2. Суб'єкти цивільних правовідносин. Правочини.						
Тема № 5. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	2	1	1	1	2	кейси, тестування
Тема № 6. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	2	1			2	кейси, тестування
Тема № 7. Держава і територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин.	2	1			2	кейси, тестування
Тема № 8. Правочини	2	1			2	кейси, тестування
Змістовий модуль № 3. Представництво і довіреність. Строки. Позовна давність. Особисті немайнові права фізичної особи.						
Тема № 9. Представництво і довіреність.	2	1	2	1	2	кейси, усне опитування,
Тема № 10. Строки. Позовна давність.	2	1			2	тестування, усне опитування
Тема № 11. Здійснення та захист цивільних прав.	2	1			2	кейси, тестування
Тема № 12. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи.	2	1			2	кейси, тестування
Змістовий модуль № 4. Право власності.						

Тема № 13. Право власності.	2	1	2	1	2	кейси, тестування
Тема № 14. Право приватної власності фізичних осіб.	2	1			2	усне опитування, тестування
Тема № 15. Право приватної власності юридичних осіб.					2	
Тема № 16. Право державної власності.	2	2			2	кейси, тестування
Тема № 17. Право комунальної власності.					2	
Змістовий модуль № 5. Захист права власності. Загальні положення про зобов'язання.						
Тема № 18. Право спільної власності	2	1	2	1	2	кейси, усне опитування
Тема № 19. Речові права на чуже майно.	2	1			2	кейси, тестування
Тема № 20. Захист права власності.	2	1			2	кейси, тестування
Тема № 21. Правове регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю.	2	1			2	кейси, усне опитування
Тема № 22. Загальні положення про зобов'язання.	2	2			2	кейси, тестування, усне опитування
Змістовий модуль № 6. Цивільно-правовий договір. Виконання та припинення зобов'язань.						
Тема № 23. Цивільно-правовий договір.	2	2	2		4	кейси, усне опитування
Тема № 24. Виконання зобов'язань.	2				4	
Тема № 25. Забезпечення виконання зобов'язань.	2	2			4	кейси, тестування
Тема № 26. Відповідальність за порушення зобов'язання.	2	2			2	кейси, усне опитування
Тема № 27. Припинення зобов'язання.					3	
Разом	46	30	10	5	59	

(заочна форма навчання)

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль № 1. Поняття цивільного права України. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини. Об'єкти цивільних правовідносин.			

Тема № 1. Цивільне право в системі права України.	2		6
Тема № 2. Цивільне законодавство.			6
Тема № 3. Цивільні правовідносини.			6
Тема № 4. Об'єкти цивільних правовідносин.			6
Змістовий модуль № 2. Суб'єкти цивільних правовідносин. Правочини.			
Тема № 5. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.	2	2	6
Тема № 6. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.			4
Тема № 7. Держава і територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин.			6
Тема № 8. Правочини	2		6
Змістовий модуль № 3. Представництво і довіреність. Строки. Позовна давність. Особисті немайнові права фізичної особи.			
Тема № 9. Представництво і довіреність.			6
Тема № 10. Строки. Позовна давність.			6
Тема № 11. Здійснення та захист цивільних прав.			6
Тема № 12. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи.			6
Змістовий модуль № 4. Право власності.			
Тема № 13. Право власності.	2	2	4
Тема № 14. Право приватної власності фізичних осіб.			6
Тема № 15. Право приватної власності юридичних осіб.			6
Тема № 16. Право державної власності.			6
Тема № 17. Право комунальної власності.			6
Змістовий модуль № 5. Захист права власності. Загальні положення про зобов'язання.			
Тема № 18. Право спільної власності			8
Тема № 19. Речові права на чуже майно.			4
Тема № 20. Захист права власності.			4
Тема № 21. Правове регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю.			4
Тема № 22. Загальні положення про зобов'язання.			4

Змістовий модуль № 6. Цивільно-правовий договір. Виконання та припинення зобов'язань.			
Тема № 23. Цивільно-правовий договір.			4
Тема № 24. Виконання зобов'язань.			4
Тема № 25. Забезпечення виконання зобов'язань.			4
Тема № 26. Відповідальність за порушення зобов'язання.			2
Тема № 27. Припинення зобов'язання.			2
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять.

Практичне заняття №1.

Тема 1: Цивільне право в системі права України.

Мета: Ознайомлення з основними поняттями цивільного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття та предмет цивільного права.
2. Метод та функції цивільного права.
3. Принципи та система цивільного права.

Тема 2: Цивільне законодавство.

Мета: Характеристика основних джерел цивільного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття цивільного законодавства. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства.
2. Дія цивільного законодавства у часі, просторі, за колом осіб.
3. Застосування цивільного законодавства за аналогією. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства.

Практичне заняття № 2

Тема 3: Цивільні правовідносини.

Мета: Вивчення структури та видів цивільних правовідносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття та особливості цивільних правовідносин.
2. Виникнення, зміна та припинення цивільних правовідносин.
3. Елементи цивільних правовідносин.
4. Класифікація цивільних правовідносин.

Практичне заняття № 3

Тема 4: Об'єкти цивільних правовідносин.

Мета: Характеристика видів об'єктів цивільного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види об'єктів цивільних правовідносин.
2. Речі як об'єкти цивільних правовідносин.
3. Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин.
4. Поняття та основні види цінних паперів.
5. Послуги та дії як об'єкти цивільних правовідносин.
6. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин.
7. Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних правовідносин.

Практичне заняття № 4

Тема 5: Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Мета: Характеристика правового статусу фізичної особи.

Питання для обговорення:

1. Поняття правоздатності та дієздатності фізичної особи. Співвідношення цивільної правоздатності та суб'єктивного цивільного права.
2. Поняття та види цивільної дієздатності.
3. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною.
4. Порядок, умови та правові наслідки визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою.
5. Опіка та піклування.

Тема 6: Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Мета: Характеристика правового статусу юридичних осіб як суб'єктів цивільного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки юридичної особи.
2. Види юридичних осіб.
3. Порядок і способи утворення юридичних осіб.
4. Філії та представництва юридичної особи.
5. Припинення діяльності юридичної особи.

Практичне заняття № 5

Тема 7: Держава і територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин.

Мета: Вивчення правового статусу держави та територіальних громад.

Питання для обговорення:

1. Поняття, зміст та особливості цивільної правосуб'єктності держави.
2. Участь держави у цивільних правовідносинах.
3. Особливості участі територіальних громад у цивільних правовідносинах.

Тема 8: Правочини.

Мета: Вивчення змісту, форми та видів правочинів.

Питання для обговорення:

1. Поняття правочину.
2. Види правочинів.
3. Умови дійсності правочинів.
4. Поняття та види недійсних правочинів.

Практичне заняття № 6

Тема 9: Представництво і довіреність.

Мета: Характеристика підстав виникнення представництва та видів довіреності.

Питання для обговорення:

1. Поняття представництва та повноваження представника.
2. Підстави виникнення та види представництва.
3. Поняття, форма та строк дії довіреності.
4. Передоручення та припинення довіреності.

Тема 10: Строки. Позовна давність.

Мета: Дослідження строків у цивільному праві.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види строків у цивільному праві.
2. Строк позовної давності. Початок перебігу строку позовної давності.
3. Зупинення, переривання та поновлення строків позовної давності.
4. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Практичне заняття № 7

Тема 11: Здійснення та захист цивільних прав.

Мета: Характеристика способів здійснення та захисту цивільних прав.

Питання для обговорення:

1. Поняття здійснення суб'єктивних цивільних прав.
2. Принципи та гарантії здійснення права та виконання обов'язків у цивільному праві.
3. Способи здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків.
4. Поняття та способи захисту цивільного права.

Тема 12: Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи.

Мета: Характеристика основних видів особистих немайнових прав.

Питання для обговорення:

1. Поняття особистого немайнового права.
2. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи.
3. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.
4. Захист особистих немайнових прав.

Практичне заняття № 8

Тема 13: Право власності.

Мета: Характеристика права власності як одного з інститутів цивільного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття та зміст права власності.
2. Підстави виникнення та припинення права власності.
3. Форми права власності.
4. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором.

Тема 14: Право приватної власності фізичних осіб.

Мета: Характеристика підстав виникнення права приватної власності фізичних осіб.

Питання для обговорення:

1. Поняття права приватної власності фізичних осіб.
2. Підстави виникнення та припинення права власності фізичних осіб.
3. Зміст і здійснення фізичними особами права приватної власності.

Тема 15: Право приватної власності юридичних осіб.

Мета: Характеристика підстав виникнення права приватної власності юридичних осіб.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки права приватної власності юридичних осіб.
2. Право власності господарських товариств.
3. Право власності господарських об'єднань.
4. Право приватної власності громадських об'єднань та благодійних фондів.
5. Право власності професійних спілок і релігійних організацій.

Практичне заняття № 9

Тема 16: Право державної власності.

Мета: Характеристика особливостей здійснення права державної власності.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки права державної власності.
2. Підстави виникнення права державної власності.
3. Здійснення права державної власності.

Тема 17: Право комунальної власності.

Мета: Характеристика особливостей здійснення права комунальної власності.

Питання для обговорення:

1. Поняття права комунальної власності.

2. Підстави виникнення права комунальної власності.
3. Здійснення права комунальної власності.

Практичне заняття № 10

Тема 18: Право спільної власності.

Мета: Характеристика видів спільної власності та особливостей їх здійснення.

Питання для обговорення:

1. Поняття права спільної власності та її види.
2. Поняття спільної часткової власності.
3. Права та обов'язки співвласників. Право переважної купівлі частки у спільній власності.
4. Право спільної сумісної власності.

Тема 19: Речові права на чуже майно.

Мета: Характеристика окремих видів речових прав.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види речових прав.
2. Володіння чужим майном.
3. Поняття та види сервітутів.
4. Емфітевзис та суперфіцій.

Практичне заняття № 11

Тема 20: Захист права власності.

Мета: Вивчення способів захисту права власності.

Питання для обговорення:

1. Система цивільно-правових засобів захисту права власності.
2. Витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов).
3. Захист прав власника від порушень, не поєднаних з позбавленням володіння (негаторний позов).
4. Позов про виключення майна з опису (звільнення з-під арешту).
5. Позов про визнання права власності.
6. Зобов'язальні способи захисту права власності.

Тема 21: Правове регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю.

Мета: Характеристика права інтелектуальної власності як інституту цивільного права.

Питання для обговорення:

1. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Джерела правового регулювання відносин, пов'язаних інтелектуальною діяльністю.
3. Суб'єкти, об'єкти та зміст права інтелектуальної власності.
4. Авторське право та суміжні права.

Практичне заняття № 12

Тема 22: Загальні положення про зобов'язання.

Мета: Вивчення основних елементів цивільно-правових зобов'язань.

Питання для обговорення:

1. Поняття та система зобов'язального права.
2. Підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань.
3. Суб'єкти та об'єкти цивільно-правового зобов'язання.
4. Система цивільно-правових зобов'язань.

Практичне заняття № 13

Тема 23: Цивільно-правовий договір.

Мета: Характеристика цивільно-правового договору як інституту зобов'язального права.

Питання для обговорення:

1. Поняття цивільно-правового договору.
2. Зміст цивільно-правового договору.
3. Форма цивільно-правового договору.
4. Види договору.
5. Укладення, зміна та розірвання договору.

Тема 24: Виконання зобов'язань.

Мета: Вивчення основних принципів і способів виконання зобов'язань.

Питання для обговорення:

1. Поняття та принципи виконання зобов'язань.
2. Суб'єкти виконання.
3. Строк, місце та спосіб виконання.
4. Предмет виконання.

Практичне заняття № 14

Тема 25: Забезпечення виконання зобов'язань.

Мета: Характеристика основних видів забезпечення цивільно-правових зобов'язань.

Питання для обговорення:

1. Поняття та загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язань.
2. Поняття та значення неустойки. Види неустойки.
3. Завдаток, його відмінність від авансу.
4. Поняття поруки.
5. Гарантія як вид забезпечення зобов'язань.
6. Поняття, функції та сфера застосування застави.
7. Притримання як вид забезпечення виконання зобов'язань.
8. Довірча власність.

Практичне заняття № 15

Тема 26: Відповідальність за порушення зобов'язання.

Мета: Характеристика підстав і видів цивільно-правової відповідальності.

Питання для обговорення:

1. Поняття та особливості цивільно-правової відповідальності.
2. Функції цивільно-правової відповідальності.
3. Форми та види цивільно-правової відповідальності.
4. Загальні та спеціальні умови цивільно-правової відповідальності.
5. Підстави звільнення особи від цивільно-правової відповідальності.

Тема 27: Припинення зобов'язання.

Мета: Вивчення основних способів припинення цивільно-правових зобов'язань.

Питання для обговорення:

1. Поняття припинення зобов'язання.
2. Способи припинення зобов'язання.

6. Самостійна робота

Однією із форм засвоєння навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час та без участі викладача є самостійна робота. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою у межах установленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. На самостійну роботу виносяться частина питань кожної теми, передбаченої для вивчення даної дисципліни.

Самостійна робота здобувача забезпечується необхідними навчально-методичними засобами (конспектами лекцій, підручниками, посібниками, навчально-методичними рекомендаціями для виконання самостійної роботи тощо). Здобувачі можуть самостійно опрацьовувати навчальний матеріал у бібліотеці, читальному залі, комп'ютерних класах з використанням мережі Інтернет, у домашніх умовах.

Метою самостійної роботи є поглиблення, закріплення та практичне застосування здобувачем теоретичних знань з навчальної дисципліни. Самостійна робота, як позааудиторний вид роботи здобувача, підлягає оцінюванню.

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)» передбачає: 1) написання та захист реферату з актуальної проблематики цивільно-правових відносин; 2) підготовку наукової статті; або 3) тез доповідей на науково-практичну конференцію. Тема наукової роботи може бути обрана здобувачем із передбачених у робочій програмі або запропонована ним і погоджена з керівником курсу.

Модуль «Самостійна робота» визначається як оцінка, отримана при виконанні одного із обраних здобувачем завдань.

Тематика для підготовки реферату.

1. Суспільні відносини, які регулюються цивільним правом: особливості розмежування.
2. Юридичне значення рішень і висновків Конституційного Суду України, постанов Пленуму Верховного Суду.
3. Види цивільних правовідносин.
4. Нерухоме майно як об'єкт цивільних правовідносин.
5. Опіка та піклування під час війни.
6. Правовий статус акціонерних товариств.
7. Територіальна громада як суб'єкт цивільних правовідносин.
8. Правові наслідки недійсності правочину чи його частини.
9. Представництво без повноважень та з перевищенням повноважень.
10. Правові наслідки пропуску строку позовної давності
11. Поняття та зміст самозахисту цивільних прав.
12. Система особистих немайнових прав фізичної особи.
13. Становлення та розвиток інституту права власності в Україні.
14. Підстави виникнення права приватної власності фізичних осіб.
15. Право власності юридичних осіб приватного права.
16. Особливості здійснення права державної власності.
17. Підстави виникнення права комунальної власності.
18. Право спільної сумісної власності подружжя.
19. Види сервітутів.
20. Зобов'язально-правові засоби захисту права власності.
21. Захист авторських прав.
22. Об'єкт цивільно-правового зобов'язання.
23. Зміна цивільно-правового договору.
24. Алеаторні та фідучіарні цивільно-правові договори.
25. Способи виконання зобов'язань.
26. Майнова порука у системі видів забезпечення виконання цивільно-правових зобов'язань.
27. Види цивільно-правової відповідальності.
28. Припинення зобов'язання зарахуванням зустрічних однорідних вимог.

Тематика для написання наукових статей і тез доповідей узгоджується між викладачем та здобувачем освіти.

7.Тренінг з дисципліни

Трénинг (англ. *training*) — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі.

Метою тренінгу є набуття здобувачами професійних навичок та вмінь, формування критичного мислення, навичок роботи у команді з метою пошуку оптимального вирішення поставленого завдання.

Модуль «Тренінг» визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час виконання завдань тренінгу.

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення здобувачів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у визначенні правил проведення тренінгового заняття.
3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах здобувачів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. Підведення підсумків. Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Завдання тренінгу

1. Вирішення ситуаційних завдань з тем змістових модулів 1-3.
2. Вирішення ситуаційних завдань з тем змістових модулів 4-6.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- вирішення кейсових завдань;
- презентації результатів виконаних завдань і досліджень;
- виконання самостійної роботи;
- тренінги;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Цивільне право (Загальна частина)» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять (з 1 по 8 заняття*.	Модульний контроль охоплює з 1 по 15 теми та передбачає виконання 10 тестових завдань та двох задач.	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час практичних занять (з 9 по 15 заняття.*	Модульний контроль охоплює з 16 по 27 теми та передбачає виконання 10 тестових завдань та двох задач.	Оцінка визначається як середнє арифметичне із оцінок, отриманих за виконання завдань тренінгу.	Оцінка виставляється за виконання одного із обраних здобувачем завдань (підготовка та захист реферату, наукової статті, тез доповідей на науково-практичну конференцію тощо).	Екзаменаційний білет включає: <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестові завдання (10 тестів по 2 бали) = 20 балів. 2. Теоретичне запитання = 30 балів. 3. Практичне завдання = 50 балів.

* Кожен здобувач повинен бути оцінений не рідше як один раз на два заняття. Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне опитування проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle. Поточне опитування проводиться шляхом усного опитування, вирішення кейсових і тестових завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-27
2.	Система <i>moodle.wunu.edu.ua</i>	1-27
3.	Пакет презентаційних матеріалів	1-27
4.	Використання Інтернет-ресурсів: 1. www.rada.gov.ua – Офіційний сайт Верховної Ради України. 2. www.kmu.gov.ua – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. 3. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України. 4. www.court.gov.ua – Офіційний портал Судової влади України. 5. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. 6. www.court.gov.ua/reystri-ta-sistemi/ – Державний реєстр судових рішень	1-27

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Сімейний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
4. Земельний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
5. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
7. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

8. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
9. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
10. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
11. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки. Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
12. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 р. № 2654-XII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>
13. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 р. № 898-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>
14. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15#Text>
15. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>
16. Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові: Закон України від 30.09.2020 р. № 931-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-20#n249>

ЛІТЕРАТУРА

17. Бельо Л.Ю., Ткаченко М.А. Інститут позовної давності у праві зарубіжних країн та України: порівняльно-правовий аналіз. *Право і суспільство*. 2022. № 3. С. 32-37.
18. Боднар Т.В. Деякі питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із майновими правами дитини. *Право і суспільство*. 2022. № 2. С. 38-44.
19. Ваганова І.М. Публічні договори та договори приєднання у цивільному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 126-128. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=170>
20. Грущинська Н. Характеристика нерухомого майна як об'єкта цивільних прав. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 23-30.
21. Грущинська Н.І., Тур О.Т. Підприємство як єдиний майновий комплекс – обороздатний об'єкт цивільних прав. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Т. 1. С. 53-59.
22. Дайджест судової практики у сфері цивільного права та процесу за I півріччя 2022 року. Випуск 1. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/publications/%D0%94%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8_06072022.pdf
23. Дзюба А.Є. Цивільно-правовий механізм надання згоди на посмертне донорство органів і тканин у цілях трансплантації: європейський досвід та українські перспективи. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Вип. 6 (47). С. 34-38.
24. Дюкарева-Бержаніна К.Ю. Сучасні законодавчі реалії щодо набуття авторських майнових прав на об'єкти, створені у зв'язку із виконанням трудового договору чи на замовлення. *Право і суспільство*. 2022. № 2. С. 57-62.
25. Заболотна Н.Я. Інформація як самостійний об'єкт цивільного права: теоретичне дослідження. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 104-106.
26. Карпенко Р.В. Еволюція речового права України. *Право і суспільство*. 2024. № 1. Т. 1. С. 49-53.
27. Комарницька І.І., Буцяк М. Поняття, ознаки та види цивільно-правової відповідальності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 159-162.

28. Короєд С.О. Відступлення права власника на витребування нерухомого майна з чужого незаконного володіння (цесія ввідикаційної вимоги). *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. № 1. С. 19-24.
29. Майданик Р.А. Речове право: підручник. Київ : Алерта, 2019. 1102 с.
30. Мартинюк Ю. В. Захист суб'єктивних цивільних прав учасників договірних відносин: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 236 с.
31. Мартинюк Ю. В. Способи самозахисту цивільних прав у договірних зобов'язаннях. *Нове українське право*. 2022. Вип. 1. С. 208–214.
32. Мороз О.В. Зміст цивільно-правового договору. *Право і суспільство*. 2022. № 2. С. 69-74.
33. Мороз О.В. Поняття цивільно-правового договору. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 90-95.
34. Огляд практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду у справах щодо визнання односторонніх правочинів недійсними. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/KCS_26_01_2_021.pdf
35. Практика Верховного Суду у справах про захист речових прав. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/praktika-verhovnogo-sudu-u-spravah-pro-zahist-rechovih-prav.html>
36. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н.С. Кузнецової. 2-ге вид., доп. та перероб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 908 с.
37. Слома В.М. Цивільно-правові зобов'язання з множинністю суб'єктів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 384 с.
38. Слома В., Москалюк Н. Межі та обмеження здійснення цивільних прав. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Вип. 2 (30). С. 109-114.
39. Спесівцев Д.С. Проблеми визнання права власності на об'єкт незавершеного будівництва в контексті сучасних законодавчих ініціатив. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2021 № 49. С. 94-97.
40. Стефанчук М. Особливості договірної відповідальності в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. № 1 (33). С. 166-172.
41. Тарасенко Л.Л. Новий закон про авторське право (2022): виклики та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 171-174.
42. Ткачук А.В. Співвідношення зобов'язальних способів захисту цивільних прав (реституція та кондиція). *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. Вип. 1. С. 49-54.
43. Ходико Ю.С. Правовий режим об'єкта речових прав на чужу річ. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Т. 2. С. 77-83.
44. Ходирева А. Звернення стягнення на майно, передане в довірчу власність: окремі питання. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2. С. 21-25.
45. Цибань А.А. Окремі особливості реквізиції як підстави припинення права власності в умовах надзвичайного чи воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 176-178. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=170>
46. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. 5-те вид., стереотипне. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 976 с.
47. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. Київ: 2018. 736 с.
48. Draft Common Frame of Reference (DCFR). URL: <https://www.trans-lex.org/400725/ /outline-edition/>
49. Galyna Myronova. Digitalization of healthcare in Ukraine: legal support of public and private interests. *Підприємництво, господарство і право*. 2022. № 3. С. 40-47/

50. Liliana Sishchuk, Viktoriia Vasylieva. Particularities of functioning of the general meeting of a joint-stock company under martial law. *Підприємництво, господарство і право*. 2022. № 3. С. 48-55.
51. Roman Tashian. Invalid transactions in private law doctrine. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 11. С. 42-47.
52. Taras Sofiiuk, Larysa Neskorozhena, Yuliia Kabenok. The right of the natural person to individuality. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 11. С. 27-41.
53. Vladyslav Teremetskyi, Olga Avramova, Olexander Svitlychnyy, Valentyna Sloma, Oleh Bodnarchuk, Armeni Telestakova, Veronika Kokhan. Housing Rights Protection in the Context of Legislation and Judicial Practice of Ukraine. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2021. Volume 24 (Special Issue 1). URL: <https://www.abacademies.org/articles/housing-rights-protection-in-the-context-of-legislation-and-judicial-practice-of-ukraine-11392.html>
54. Nataliia Maika, Natalia Kalyniuk, Valentyna Sloma, Liudmyla Sheremeta, Leonid Kravchuk, Kateryna Stefanyshyn and Larysa Kravchuk. Basic of Medicinal Products Reimbursement: A Comparative-legal Analysis to Ukraine: An update. *Biomedical and Pharmacology Journal*. 2021. №14 (2). URL: <https://biomedpharmajournal.org/vol14no2/basic-of-medicinal-products-reimbursement-a-comparative-legal-analysis-to-ukraine-an-update/>
55. Yurii Martyniuk. Preventive protection of civil rights in contractual obligations. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 3. P. 168–172.